

KENNEMER
VROUWENKOOR
CONCERT
TOENDRA

werken van:
Tsjaikovski, Gjeilo, Tormis e.a.

Zaterdag 6 april 2024 15:30
Remonstrantse kerk Haarlem

Sopraan: Naomi Bakels
Mezzosopraan: Stella Brüggem
pianist: Maurice van Schoonhoven
o.l.v. Xandra Mizée

TUNDRA

*'Breed, versleten en verweerd
Heilige uitgestrektheid
Van groen en wit en granietgrijs;
Met besneeuwde plekken bezaaid
Verankerd aan de ruige aarde
Niet bewegend;
Terwijl wolken dansen
Over de uitgestrekte, eeuwige hemel'*

Charles Silvestri

Programma

Vijf anonieme Georgische volksliederen

arrangement J.J. Swank

Tsmindao Gmerto

Batonebo

Morbis Aragvi

Dila Aris

Shen har venahi

Uit de opera Mazeppa van P.I. Tjaikovski

Koor van de kozakkenmeisjes

Klacht van de moeder

Uit de opera Evgeni Onegin van P.I. Tjaikovski

duet van Tatiana en Olga

Pianosolo: eerste ballade van Chopin

Uit 'Dertien Estse volksliederen' van Veljo Tormis

arrangement J.J. Swank, hertaling X. Mizée

Lieder en op bruiloften geleerd

Het slechte dorsertje

Schelden op de hoge heren

Ola Gjeilo

Northern Lights

Tundra

Vertalingen

Tsmindao gmerto

Heilige God

Heilige Sterke

Heilige Onsterfelijke

Ontferm U over ons.

Batonebo

Heren, heb medelijden, heb medelijden,

heren, schone heren, viooltjes en rozen op uw pad.

Met schapen en een kudde geiten springt het lammetje rond.

Dit beviel de 'heren' en ze draaiden zich om en verlieten ons.

Heren, wees genadig, wees genadig heren.

Morbis Aragvi

De rivier stroomt met vaart

De met bos bedekte bergen roepen haar toe

En ze speelt door de van leven wemelende bosjes.

Dila aris

Het morgenrood verfraait de hemel

En als dieven verschuilen zich de maan en de sterren

Met golvende bloemen en ontluikende bloesems ontwaakt het land

Zich voorbereidend op een dansfeest

Zon en maan, dag en nacht, wisselen elkaar af

Wie nooit de duisternis heeft gezien

Zal nooit het zonlicht op waarde schatten

We nemen afscheid van maan en sterren

Verwelkomen de zonneshijn

Hoera voor de wetten der natuur:

Na duisternis komt altijd het licht.

Shen har venahi

Je bent een wijngaard in frisse bloesem

Jong, schoon, groeiend in Eden

Een welriekende jonge populier in het paradijs

Moge God je sieren, niemand is prijzenswaardiger dan jij

Jijzelf bent de zon, stralend schijnend.

Koor van de kozakkenmeisjes

*Ik omwikkel mijn geurige krans
Met het rode lint uit mijn golvende haar
Daarmee bind ik mijn geurige krans
Ik vlecht er een bloedrode bloem in
Daarvan houdt mijn lieve jongen met zijn zwarte
wenkbrauwen
Ik laat mijn geurige krans in het water glijden
Zodat een zilveren golf hem kan meevoeren...*

*Gegroet, Maria, gegroet, mooi meisje
Wij komen naar je toe, stralende dageraad,
Want het spel is zonder jou, liefvallig meisje, zo
saai!*

Maria:

*Goedendag, meisjeslief, lieve vriendinnetjes!
Ik zou wel met jullie willen spelen met de
kransen
En raden wie de liefste is, maar niet vandaag
We hebben thuis een gast; heer hetman is op
bezoek
Jullie moeten zonder mij op de rivier gaan
spelevaren!*

koor:

*Daar is dan niets aan te doen, jammer dat die
gast er is.
We zullen zonder jou met de kransen spelen
Liedjes zingen en dansen!
Laten we gaan varen, meisjes
Laten we gaan varen en liedjes zingen!*

Klacht van de moeder

koor:

*'t Is geen storm die de hemel in wolken kleedt
't Is het moederhart dat zich in zorgen hult
't Is geen dauw die zich over de velden vleit
't Is de moeder die over haar dochter treurt
Die in haar tranen baadt.*

Ljoebov:

*Waar ben je toch, mijn kindje
Dochter uit mijn moederschoot?
Waarom ben je weggevlogen uit het ouderlijke
nest?
Uit vrije wil heb je je leven aan die kwaai
wouw gegeven
Vader, moeder in de steek gelaten
Eerloos en van smart vervuld, zijn zij voor altijd
ongelukkig
Voor eeuwig ongelukkig.*

koor:

*'t Is geen storm die de hemel in wolken kleedt
't Is het moederhart dat zich in zorgen hult
't Is geen dauw die zich over de velden vleit
't Is de moeder die over haar dochter treurt
Die in haar tranen baadt.*

Duet van Tatiana en Olga

*O heb je vannacht vanuit het bos
die verliefde herdersjongen gehoord?
Hij zingt van smart en eindeloos verdriet
de ochtendstilte mengt zich
met zijn klaagzang van liefde.*

*O heb je de herdersjongen gehoord
terwijl hij zijn verzwegen liefde uitstort?
Elke dag zingt de herder zijn klaagzang van liefde.
Hoorde je toen de dag aanbrak
de herdersjongen die over liefde zong?*

*Zuchtte je niet om die mooie melodie
Zijn lied van liefde maar nooit eindigend verdriet
groter dan álle andere ellende
terwijl hij zwoer dat hij zou sterven?*

*En heb je gezocht toen je hem hoorde
zweren dat hij zou sterven?
In wanhoop sloeg hij zijn ogen neer
en zwoer dat hij zou sterven.*

Liederen op bruiloften geleerd

*Nu ga ik zingen, kun je 't horen?
Wie zou het lied dan niet bekoren?
Het hele dorpje zal het horen!
Weduwen, wezen, gran sinjoren
Ans zingt van liefde en van dromen
Hoe kon ze aan die liedjes komen?
Reizen naar zo verre oorden
Om te zoeken naar die woorden
Naar het allernoordste noorden
Zoekend naar die toverwoorden.*

*Nee, ik zocht niet naar die woorden!
Ging niet naar het noordste noorden!
Ik was op honderd bruiloftsfeesten
Waar ik met vader en moeder geweest ben
Daar, op die honderd bruidspartijen
Waren jullie altijd bij me
Daar leerde ik hoe zangers denken
Leerde ik zangersmede schenken
Altijd zoekend, zonder reizen:
Zó werd ik één der zangerswijzen.*

Het slechte dorsertje

*Moet je ze toch schelden horen
Helpen moet ik met het koren
Keihard helpen met het dorsen
Koren kloppen zonder morsen
Zonder mij, de arme stakker
Kan toch het graan niet naar de bakker
Zonder mij, de arme drommel
Wordt de hele oogst een rommel
Wordt er hier geen schoof gebonden
Wordt er hier geen aar gewonden
Ach, mijn maatje kan er niks van
Maakt de schoven veel te dik dan
Ach, zo gaat het toch niet lukken
Moet ik, stakker, heel diep bukken
Moet ik kei-en keihard meppen
Maar ik ga ze lekker neppen
Ja, ik ben een kleine slimmerd
Die wat op de muren timmert
Die zich echt niet gek laat maken
Die zich niet haar rug laat kraken
Ik mag hier als weeskind wonen
Voetveeg van de rijke zonen.*

*Nooit zal men mijn werk belonen
Dus ik dors voor spek en bonen!*

Northern Lights

*Schoon zijt gij, mijn vriendin
Zacht en bekoorlijk als Jeruzalem
Afschrikwekkend als krijgsscharen
met banieren
Wend uw ogen van mij af
Want ze brengen mij in verwarring.*

Schelden op de hoge heren

*Etters! Krijg de kleren! krijg het rambam
Krijg de tyfus, hoge heren, stik de moord!
God, laat al dat tuig kreperen, dan is mijn gebed
verhoord
Dat gespuis dat ons maar uitbuit, dat ons
huisvest in een krot
Op hun akkers laten zij ons haast kapotgaan;
wat een lot!
Heer, erbarm U dan te onzent, straf het
goddeloze tuig
Duivels! krijg de kleren! Krijg het rambam, krijg de
tyfus!
Schoften!*

Tundra

*Breed, versleten en verweerd
Heilige uitgestrektheid
Van groen en wit en granietgrijs;
Met besneeuwde plekken bezaaid
Verankerd aan de ruige aarde
Niet bewegend;
Terwijl wolken dansen
Over de uitgestrekte, eeuwige hemel.*

Naomi Bakels Naomi begon haar muziekcarrière ooit op de viool, maar maakte op 14 jarige leeftijd de overstap naar het zingen. Eerst vooral musicals, maar later ook pop, jazz en kleinkunst. Ze speelde in diverse musicals en muziektheater producties. Daarnaast vormde ze een vast duo met pianiste/accordeoniste Fiora Beuger. Ze was een aantal jaar onderdeel van een paarden showteam waarmee ze regelmatig optrad te paard, tijdens shows in o.a. de Brabant Hallen. Ook zong ze in diverse koren, waarmee ze o.a. Carmina Burana (Orff), Ein Deutsches Requiem (Brahms) en Saint Nicolas Cantate (Britten) ten gehore bracht. In 2018 bloeide de liefde voor klassieke muziek op en in 2019 besloot ze zich vooral te focussen op opera- en liedrepertoire. Met opera gezelschap Bel Canto voerde ze in 2021 Turandot (Puccini) uit, o.l.v. Marco Bons. In april en mei 2022 zong ze in een productie van stichting De Kleine Opera, in een Nederlandse vertaling van Xandra Mizée van Cavalleria Rusticana (Mascagni). In mei 2022 heeft ze haar debuut als soliste met orkest gehad, waarmee ze de uitdagende liedcyclus van Hector Berlioz “Les Nuits d’été” uitvoerde. In maart 2023 zong ze de rol van Anna in Verdi’s Nabucco. Sinds 2021 werkt ze o.a. samen met pianist Maurice van Schoonhoven waarmee zij diverse concerten geeft. Ze volgde lessen bij o.a. Setkse Mostaert en Sanna van Vliet en studeert nu bij bij Ronald Klekamp. Ook heeft ze regelmatig les van Henk Neven.

Stella Brügger is een speelse mezzosopraan met vlugge coloraturen en een groot vocaal bereik. Sinds 2020 is ze vaste eerste alt bij gerenommeerd vocaal ensemble Wishful Singing, waar ze meewerkte aan projecten als *Der müde Tod*, *Missa in Mysterium* en *De Zin van het leven*. In de lente van 2022 zong ze Lola in *Spaghetteria Rusticana* van De Kleine Opera, en een paar maanden later was ze in Berlijn te zien als La Zelatrice in *Suor Angelica*.

Stella studeerde in 2022 af van het Rotterdams conservatorium Codarts, waar Marcel Reijans en Charlotte Riedijk haar hoofdvakdocenten waren.

In april 2024 zal ze met Wishful Singing en de VOCES8 Scholars door Nederland touren met de concertreeks Gregorian Treasures, waarvoor zij ook de kostuums ontwierp en een grote bijdrage leverde aan de creatie van de gelijknamige online cursus.

Maurice van Schoonhoven (1984) studeerde bij Bernd Brackman in Amsterdam, bij Maria João Pires in Portugal, en in Berlijn bij de Russische pianiste Elena Richter, voormalig assistent van de vermaarde Heinrich Neuhaus. Masterclasses volgde hij onder andere bij Jan Wijn, Mikhail Voskresensky, Emanuel Ax, Wibi Soerjadi, Stephen Kovacevich, Jan Marisse

Huizing en Leslie Howard.

Maurice van Schoonhoven stelt zijn duizelingwekkende techniek altijd in dienst van de muziek zelf: met zijn veelkleurige toonpalet weet hij de luisteraar in het hart te raken. Dit werd met allerlei prijzen bekroond: zo won hij in 2001 de Rotterdamse Pianodriedaagse, in 2002 het vermaarde Königin Sophie Charlotte Concours in Duitsland, en in 2004 het Theater aan de Paradeconcours te Den Bosch.

Hij speelt veelvuldig in binnen- en buitenland. Zo gaf hij o.a. concerten in Engeland, Frankrijk, Roemenië, en Berlijn, waar hij in zalen als de Philharmonie en het Konzerthaus optrad. Hij speelde met diverse orkesten: zo voerde hij bijv. in 2003 het Dubbelconcert van Mozart uit met Hannes Minnaar, en speelde hij met de Mokum Symphony o.l.v. Joan Berkhemer in 2018 het Derde Pianoconcert van Rachmaninoff. Hij vormt duo met Bernd Brackman (voor quatre-mains en twee piano's), en sinds 2019 met Théotime Voisin (plaatsvervangend solocontrabassist bij het Concertgebouworkest), waarmee hij in 2021 het gehele oeuvre voor contrabas en piano van Giovanni Bottesini opnam. Tevens nam hij een CD op met werken van Jan van Amerongen. Zijn repertoire is breed, met een accent op de grote romantische pianoliteratuur. "Wie niet door Maurice van Schoonhoven geraakt wordt, heeft een hart van steen"; aldus de vermaarde Britse Lisztkenner en -interpreet Leslie Howard.

Xandra Mizée studeerde in 1988 als zangeres en zangdocente af aan het Sweelinck Conservatorium te Amsterdam. Zij zong solorollen in opera, operette en oratorium en zong freelance bij het koor van de Nationale Opera en Kamoroor Nieuwe Muziek. Met Frank Groothof trad ze als zangeres op in diens familievoorstellingen en begon daar ook als

tektschrijfster. Ze gaf ruim twintig jaar les op de Bloemendaalse muziekschool. Sinds 2011 is ze artistiek leidster van Stichting De Kleine Opera. Zij hertaalde en regisseerde in 2012 *Suor Angelica* van Puccini met Francis van Broekhuizen in de titelrol. Hierna volgde in 2013 Purcells *Dido and Aeneas*, eveneens hertaald. In 2015 en 2017 kwamen de opera's *Costa Concordia* en *De Zaak Mata Hari* tot stand, waarvan ze de libretti zelf schreef. In 2022 werd haar *Spaghetteria Rusticana* in de pers bejubeld. Zowel directie als regie doet ze altijd zelf. Bij het operagezelschap Belcanto heeft Xandra zowel de opera *Macbeth* van Verdi alsook *Turandot* van Puccini geregisseerd. Xandra is dirigente van het Aerd en Houtkoor, het Kennemer Vrouwenkoor en de cantorij van de Bloemendaalse dorpskerk.

Kennemer Vrouwenkoor

Het Kennemer Vrouwenkoor repeteert op donderdagavond van 20 tot 22 uur in de Focusschool, Houtmanpad 33, Haarlem. Wij zingen een breed klassiek repertoire, door de eeuwen heen, van componisten uit diverse landen.

We zingen onder leiding van dirigente Xandra Mizée, op de piano begeleid door Maurice van Schoonhoven.

Sopranen

Marleen te Brömmelstroet, Marja Dekker, Aaf Den Dulk, José Fischer, Ria Groenendijk, Nienke Happee, Jeichina Hovingh, Dietske Oudemans, Lieke Winkelhuis, Maria van Woudenberg

Mezzosopranen

Maia Alcazar, Tilia Broekema, Kirsten Hannema, Caitie Harte, Monique Hendriks-Hoenderdos, Marijke van Kuijeren-Vogels, Karin Ottenhof, Rian Repko, Cathelijne Rietveld, Helga Zuiderwijk

Alten

Joke Knol, Marjolein Menalda, Win van der Schaaf, Annet Schmeets, Joke Schwencke, Cora Tienstra, Madjori Veldema, Hilda van Wieringen

Wil je een keer meezingen of wil je meer informatie?

Stuur een mail naar info@kennemervrouwenkoor.nl

Wij bedanken onze subsidiegever, de gemeente Haarlem (2024) en verder onze donateurs en natuurlijk onze luisteraars voor hun steun.

ONS VOLGENDE PROJECT:

MISWIJN EN GERSTEBIER

Kerk en de kroeg zijn bijna onlosmakelijk verbonden. Immers: nadat de geest tijdens de kerkdienst is gelaafd en gespijzigd, moet ook het lichaam gevoed worden.

In dit programma zal onder andere de Missa Sponsa Christi van H. Andriessen een plaats hebben.